

მდგრადი განვითარების მიზანი 1: სიღარიბის ყველა ფორმის აღმოფხვრა

შინაარსი

მდგრადი განვითარების მიზანი 1: სიღარიბის ყველა ფორმის აღმოფხვრა.....	1
რაში მდგომარეობს მიზნის არსი?.....	1
ქვემიზნები მიზნისთვის „სიღარიბის აღმოფხვრა“:	2
ფაქტები და მონაცემები:.....	2
ტერმინები - სიღარიბის სახესხვაობები.....	3
სიღარიბის მიზეზები.....	4
რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი?.....	4
რატომ არის ამდენი სიღარიბე მსოფლიოში?.....	5
რატომ უნდა ვიდარდო სხვა ადამიანების ეკონომიკურ მდგომარეობაზე?.....	6
რატომ არის სოციალური დაცვა ასე მნიშვნელოვანი?.....	6
სიღარიბის წინააღმდეგ ბრძოლა საქართველოში.....	6
რა შეიძლება გაკეთდეს სიღარიბის დასაძლევად	7
მე რისი გაკეთება შემიძლია?.....	8
გამოყენებული ლიტერატურა:.....	9
ქვიზი (სწორი პასუხები გამწვანებულია)	!Error! Marcador no definido.

რაში მდგომარეობს მიზნის არსი?

2030 წლისთვის ყველგან დასრულდეს სიღარიბე ყველა ფორმით.

სიღარიბე წარმოადგენს მდგომარეობას, როდესაც პიროვნება განიცდის ფინანსური რესურსების ნაკლებობას იქონიოს სიცოცხლისთვის აუცილებელი პირობები. სიღარიბე შესაძლოა, ასევე მოიცავდეს პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და სოციალურ მდგენელებსაც. არსებობს მისი რამდენიმე განსაზღვრება: გაეროს იგი აღწერილი აქვს, როგორც ქმედითუუნარობა არჩევანისა და შესაძლებლობების ძიების პროცესში, რაც აისახება საზოგადოების ნაკლებ ჩართულობაში სოციუმში. უფრო ფართო მასშტაბით, სიღარიბე მოიცავს საკვებისა და ტანსაცმლის არქონას, განათლებისა და ჯანდაცვის მომსახურების მიღების შესაძლებლობაზე შეზღუდულობას, მეურნეობისთვის განკუთვნილი მიწის სიმცირეს,

ან სამსახურში დაბალი ხელფასის გამომუშავებას. სიღარიბისთვის დამახასიათებელია დაუცველობა, უძულურება, საზოგადოების დიფერენციაცია და სხვა.

სიღარიბე მსოფლიო პრობლემაა და მისი მასშტაბები გამუდმებით იზრდება. დღეს ეს პრობლემა მილიონობით ადამიანს ეხება. ყველა ქვეყანაში არსებობს მინიმალური სტანდარტი, რომლის ქვემოთაც ხალხი „ღარიბთა“ კატეგორიაში ხვდება. როდესაც ადამიანის ან ოჯახის შემოსავალი გარკვეული დონის, ნორმალური ცხოვრების სტანდარტებისთვის მიჩნეული აუცილებელი მინიმუმის ქვემოთაა, ასეთი პიროვნება ან ოჯახი ღარიბად მიიჩნევა.

ქვემოწნები მიზნისთვის „სიღარიბის აღმოფხვრა“:

1. 2030 წლისთვის მთელს მსოფლიოში აღმოიფხვრას უკიდურესი სიღარიბე, რომელიც განისაზღვრება როგორც ადამიანთა ცხოვება დღეში 1.25 დოლარზე ნაკლები რესურსით.
2. 2030 წლისთვის სულ მცირე განახევრდეს სიღარიბეში მცხოვრები ყველა ასაკის კაცის, ქალის და ბავშვის რაოდენობა.
3. შეიქმნას შესაბამისი ნაციონალური სოციალური დაცვის სისტემა ყველასთვის, მათ შორის მინიმალური სოციალური უფლებები, და 2030 წლამდე ფაქტიურად სრულად მოიცვას სიღარიბეში მყოფი და მოწყვლადი ჯგუფები
4. 2030 წლამდე უზრუნველყოს ყველა ქალისა და მამაკაცის (განსაკუთრებით სიღარიბეში მყოფი და მოწყვლადი ჯგუფები) თანაბარი უფლება ჰქონდეთ წვდომა ეკონომიკურ რესურსებზე, ისევე როგორც ელემენტარულ სერვისებზე, მიწისა და სხვა უძრავი ქონების საკუთრებასა და მართვაზე, მემკვიდრეობაზე, ბუნებრივ რესურსებზე, შესაბამის ახალ ტექნოლოგიებზე და ფინანსურ რესურსებზე, მათ შორის მიკროფინანსებზე.
5. 2030 წლისთვის გააძლიერდეს სიღარიბეში მცხოვრებთა და მოწყვლადი ჯგუფების მედეგობა და შემცირდეს მათი დაუცველობა კლიმატისგან გამომწვეული კატასტროფებისგან და სხვა ეკონომიკური, სოციალური და გარემოსდაცვითი შოკებისა და უბედური შემთხვევებისგან.
  - 1A. მოხდეს სხვადასხვა წყაროებიდან რესურსების მობილიზება რათა განვითარებად ქვეყნებს ჰქონდეთ ადეკვატური და პროგნოზირებადი რესურსების წყაროები, განსაკუთრებით ნაკლებად განვითარებულ ქვეყნებს საშუალება ჰქონდეთ განახორციელონ პროგრამები და პოლიტიკა რათა აღმოფხვრან ყველა ფორმის სიღარიბე.
  - 1B. შეიქმნას პოლიტიკის ეროვნული, რეგიონალური და საერთაშორისო ჩარჩო სიღარიბეში მცხოვრებ მოსახლეობასა და გენდერულად სენსიტიურ განვითარების სტრატეგიის გათვალისწინებით, რათა მოხდეს ინვესტიციების დაჩქარება სიღარიბის აღმოფხვრის ქმედებებში.

ფაქტები და მონაცემები:

- 2015 წელს მსოფლიოს მოსახლეობის 10 პროცენტი ან 734 მილიონი ადამიანი ცხოვრობდა დღეში 1.90 დოლარზე ნაკლები შემოსავლით.
- მოსალოდნელია, რომ სამხრეთ აზიასა და სუბ-საჰარის აფრიკაში ყველაზე მეტად გაიზრდება უკიდურესი სიღარიბე, ეს მატება 32 მილიონ ადამიანს შეადგენს.
- უკიდურესი სიღარიბეში მცხოვრები მსოფლიოს მშრომელთა წილი გასული ათწლეულის განმავლობაში განახევრდა: 2010 წლის 14.3%-დან 2019 წელს 7.1%-მდე.
- ჯერ კიდევ COVID-19– მდე, საბაზისო პროგნოზების მიხედვით ნავარაუდევო იყო, რომ 2030 წელს გლობალური მოსახლეობის 6% კვლავ უკიდურესი სიღარიბეში იქნებოდა. პანდემიის შედეგად 70 მილიონზე მეტი ადამიანი დაემატება უკიდურესი სიღარიბეში მცხოვრებთა რაოდენობას.
- ხუთი ბავშვიდან ერთი ცხოვრობს უკიდურესი სიღარიბეში. ადრეულ ასაკში სიღარიბის შედეგები უარყოფით გავლენას იქონიებს მათ ცხოვრებაზე.
- 2016 წელს მსოფლიოს მოსახლეობის 55% - დაახლოებით 4 მილიარდი ადამიანი - არ სარგებლობდა სოციალური დაცვის რაიმე ფორმით

<https://worldpoverty.io/map> აღნიშნულ რუკაზე მოცემულია ქვეყნების მონაცემები სიღარიბეზე, რამდენია მოსახლეობა, მათგან რამდენია სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ, რასაც ქვეყნის კონტურზე კურსორის მიტანით ადგენთ. ქვეყნის ფერი ნაცრისფერი ნიშნავს, რომ მოსახლეობის 5%-ზე ნაკლებია სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ, მწვანე, რომ სიღარიბე გემის მიხედვით მცირდება, ყვითელი, რომ მოცემულ მიზანს ასცდა, ხოლო წითელი, სიღარიბის ზრდას აღნიშნავს. ზემოთ მოცემული ფილტრების მიხედვით შეგიძლიათ მონაცემები სოფლის და ქალაქის, ქალის და მამაკაცის, ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით გამოიტანოთ რუკაზე.

ტერმინები - სიღარიბის სახესხვაობები

- **აბსოლუტური (უკიდურესი) სიღარიბე** – წარმოადგენს მდგომარეობას, როდესაც პიროვნება განიცდის სიცოცხლისთვის ისეთი საჭიროებების ნაკლებობას, როგორებიცაა: საკვები, სასმელი წყალი, საცხოვრისი, ჯანდაცვა და სხვა. მისთვის დამახასიათებელია არა მხოლოდ შემოსავლის, არამედ ხელმისაწვდომობის ნაკლებობაც კი. მსოფლიო ბანკის პრეზიდენტმა, რობერტ მაქენემარმა, უკიდურესი სიღარიბე აღწერა მდგომარეობად, როდესაც ადამიანი განიცდის როგორც მატერიალურ, ასევე არამატერიალურ დაუკმაყოფილებლობას.
- **შედარებითი (ფარდობითი) სიღარიბე** – წარმოადგენს სიღარიბის დონის განსაზღვრის ყველაზე მარტივ გზას. იგი აღწერს სხვადასხვა ქვეყნის საზოგადოების განსხვავებულ ჯგუფს, რის შედეგადაც გამოიკვეთება ხალხთა ერთობლიობა, რომელიც ვერ აკმაყოფილებს ნორმალური ცხოვრების სტანდარტულ პირობებს. შედარებით სიღარიბეს იწვევს უმუშევრობა (აშშ-ში 2014წ უმუშევრობის დონე 8% იყო, რაც პირდაპირპროპორციულად აისახება სიღარიბის დონეზეც) და განათლება („რაც უფრო დაბალია შენი განათლების დონე მით უფრო ნაკლების შანსი გაქვს, რომ დასაქმდე.)
- **მეორადი სიღარიბე** – უკავშირდება იმ საზოგადოების ჯგუფს, რომელსაც აქვს საკმარისი შემოსავალი, რომ დაიკმაყოფილოს პირველადი მოთხოვნილებები, მაგრამ იგი ამ სახსრებს მთლიანად ხარჯავს ალკოჰოლზე, ნარკოტიკზე და სხვა. მე-18-19სს დიდ ბრიტანეთში შეიქმნა სპეციალური კომისია, რომელიც გამოვიდა აზარტული თამაშების წინააღმდეგ, რაც მეორადი სიღარიბის ერთ-ერთ სახესხვაობას წარმოადგენს.
- **ციკლური სიღარიბე** – დაკავშირებულია იმ სახის სიღარიბესთან, რომელმაც შესაძლოა, მოიცვას გარკვეული მასშტაბები, მაგრამ იგი აუცილებლად დროშია შეზღუდული.

ინდუსტრიამდელ ხანაში საზოგადოებას არ შეეძლო, ეწარმოებინა საკმარისი რაოდენობის პროდუქტი, რომელიც, ერთის მხრივ, შიმშილს, ხოლო მეორე მხრივ, უმუშევრობას იწვევდა. მცირე რაოდენობის საქონლის პირობებში ფასებიც საკმაოდ მაღალი იყო, მაგრამ ყველაფერი შეიცვალა მაშინ, როდესაც ხელით მუშაობა ჩანაცვლდა მანქანის გამოყენებით და ხალხმა მიიღო საკმარისი რაოდენობის პროდუქტი. ციკლური სიღარიბის მაგალითს წარმოადგენს „დიდი დეპრესია“ რომელიც მძვინვარებდა აშშ-ში 1930-იან წლებში.

- **ერთობლივი(კოლექტიური) სიღარიბე**- ციკლური სიღარიბისგან განსხვავებით არაა დროში შეზღუდული. პირიქით, იგი ძირითად შემთხვევაში თაობიდან თაობასაც კი გადაეცემა. იგი დამახასიათებელია აზიისა და სამხრეთ ამერიკის, აგრეთვე აფრიკის ქვეყნებისთვის. ერთობლივი სიღარიბის შემცირება შესაძლებელია ინდუსტრიის ხელშეწყობით, რაც გაზრდის მშპ-ს ან პირიქით, მოსახლეობის რაოდენობის ზრდაზე გარკვეული ლიმიტების დაწესებით., მაგრამ, რა თქმა უნდა, გასათვალისწინებელია ის ფაქტი, რომ კეთილდღეობის დონის ზრდისთვის მშპ-ს ზრდის ტემპი აუცილებლად უნდა უსწრებდეს მოსახლეობის რაოდენობის ზრდის ტემპს.

სიღარიბის მიზეზები

სხვადასხვა ქვეყანას გააჩნია შიდა და გარე ელემენტები, ფაქტორები, რომლებიც დიდ როლს თამაშობენ სიღარიბის არსებობაში:

- სასმელის წყლისა და საკვების ნაკლებობა;
- ცუდი საცხოვრებელი პირობები;
- ფიზიკური ქნედი თუ უნარობა;
- ჯანდაცვის და განათლების გაუმართავი სისტემა;
- უმუშევრობა;
- სქესობრივი, რასობრივი და სხვა დისკრიმინაცია;
- კორუფცია;

არსებობს არამატერიალი ელემენტებიც, რომლებიც დაკავშირებული არიან სიღარიბესთან: განათლების დაბალი დონე, არაგულმოდგინეობა, თავდაუხერხებლობა, ლიდერის თვისებების ნაკლებობა, სოციალური კაპიტალის არარსებობა, ომი და სხვა

რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი?

2015 წელს, 700 მილიონზე მეტი ადამიანი, ან მსოფლიოს მოსახლეობის 10% ცხოვრობდა უკიდურეს სიღარიბეში, იბრძოდა ყველაზე ძირითადი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებისთვის, როგორიცაა ჯანმრთელობა, განათლება, წყალზე და სანიტარიულ პირობებზე წვდომა. თუმცა, COVID-19 პანდემიამ შეანელა სიღარიბის შემცირების ტენდენცია, დამატებით ათობით მილიონი ადამიანი დაემატა უკიდურეს სიღარიბის ქვეშ მცხოვრებთა რიცხვს. უკიდურეს სიღარიბეში მცხოვრებად ითვლებიან ადამიანები, რომლებიც ცხოვრობენ 1,90 დოლარზე ნაკლებზე დღეში, ასეთია სუბ-საპარის მოსახლეობის უმეტესობა. მსოფლიოს მასშტაბით სოფლად მცხოვრები მოსახლეობის სიღარიბის დონე 17.2 %-ია, რაც სამჯერ მაღალია ვიდრე ეს ქალაქის მაცხოვრებლებშია.

ჯერ კიდევ პანდემიამდე ვარაუდობდნენ, რომ 2030 წელს გლობალური მოსახლეობის 6% კვლავ უკიდურეს სიღარიბეში იქნებოდა, თუმცა დამანგრეველი სოციალური და ეკონომიკური კრიზისი მეტს გააღარიბებს. ამის საფუძველს იძლევა ის, რომ ღარიბი მოსახლეობის შემოსავალი ძირითადად არაფორმალური სამიანობიდან მიღებულ შემოსავალზეა დამოკიდებული. ეს შემოსავალი არის აღრიცხული სახელმწიფოს ბაზებში, ნაკლებად დაცულია კრიზისებისგან. თუკი დაზარალებული ფორმალური სექტორის წარმომადგენლებს აქვთ გარკვეული უფლებები, შეუძლიათ მოითხოვონ დამსაქმებლისგან დახმარება, ან სახელმწიფოსგან და პროფკავშირისგან თანადგომა, ამის გაკეთება არაფორმალურ სექტორში დასაქმებულებს არ აქვთ, მათ უფლებებს არაფერს იცავს. მსგავსი სამუშაოები პანდემიის დროს გაქრა, ან შემცირდა, შეიზღუდა ადამიანის გადაადგილების უფლება. ასევე დაზარალდა ეკონომიკის ისეთი სექტორები, რომლებიც პირდაპირ ან ირიბად ადამიანების შემოსავალს განაპირობებდნენ. ყველაზე მეტად ტურიზმმა განიცადა დარტყმა. ტურიზმთან დაკავშირებული მომსახურების სფეროებში დასაქმებულები უმუშევრობისთვის და შესაბამისად სიღარიბისთვის განწირულები აღმოჩნდნენ. განსაკუთრებით დაბალშემოსავლიანი სამუშაოს შემსრულებლები, რადგან მათ არ ჰქონდათ საკმარისი დანაზოგები.

სამსახურის ქონა არ უზრუნველყოფს ღირსეულ ცხოვრების პირობებს. ფაქტია, რომ 2018 წელს დასაქმებულთა 8% და მათი ოჯახები ცხოვრობდნენ ექსტრემალურ სიღარიბეში. სიღარიბე უმძიმეს გავლენას ახდენს ბავშვების განვითარებაზე. ყოველი მეხუთე ბავშვი ცხოვრობს ექსტრემალურ სიღარიბეში. ბავშვებისა და სხვა მოწყვლადი ჯგუფებისთვის სოციალური დაცვის უზრუნველყოფა კრიტიკულად მნიშვნელოვანია სიღარიბის შესამცირებლად.

სიღარიბეს მრავალი საზომი აქვს, მაგრამ ძირითადად მისი გამომწვევი არის უმუშევრობა, სოციალური დისტანცირება, ასევე მოსახლეობის გარკვეული ნაწილის მაღალი დაუცველობა სხვადასხვა ბუნებრივი კატასტროფებისგან, დაავადებებისგან და სხვა მიზეზებისგან, რაც მათ ხელს უშლით იყვნენ პროდუქტიულები. ბუნებრივი კატასტროფების წინაშე ყველაზე დაუცველი ღარიბები არიან, რადგან მათ არ აქვთ მკვიდრად ნაშენი უძრავი ქონება, სახლი, კარმიდამო რომელიც მიწისძვრას, წყალმოვარდნას თუ წყალდიდობას გაუძლებს, შესაბამისად, მათ შეიძლება ის თავშესაფარიც დაკარგონ. გვალვა შესაძლოა საცხოვრებელს არ უნადგურებს, თუმცა მოსავალს, რომელზეც სრულად არიან დამოკიდებული ღარიბები, ანადგურებს. მათ არ აქვთ საკმარისი ფინანსები, რომ გააკეთონ სარწყავი სისტემები და დაიცვან ნიადაგი დეგრადაციისგან და მოსავალი გაჩანაგებისგან.

ამგვარი რყევები ზრდის უთანასწორობას. უთანასწორობა და სიღარიბე პოლიტიკურ და სოციალურ დაძაბულობას იწვევს, და ზოგიერთ შემთხვევაში არასტაბილურობასა და კონფლიქტს წარმოშობს.

რატომ არის ამდენი სიღარიბე მსოფლიოში?

სიღარიბეს მრავალი განზომილება აქვს, მაგრამ მისი მთავარი გამომწვევი მიზეზებია უმუშევრობა, სოციალური გარიყულობა და გარკვეული მოსახლეობის ჯგუფების მაღალი დაუცველობა ბუნებრივი კატასტროფების, დაავადებებისა და სხვა კრიზისების მიმართ, რაც ხელს უშლის ამ ადამიანების პროდუქტიულობას. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ღარიბ რეგიონებში და ღარიბ მოსახლეობაში უფრო მაღალია ბუნებრივი მატება. ეხება ტროპიკული აფრიკის, სამხრეთი აზიის ქვეყნებს, სადაც სიღარიბეს ამჟღავნებს ოჯახის დაუგეგმავი ზრდა. ამ

ბავშვებს ნაკლები შესაძლებლობა აქვთ მიიღონ ხარისხიანი ჯანდაცვის მომსახურება, რაც მათ ჯანმრთელობაზე უარყოფითად აისახება. ასევე ამ ბავშვებს უზღუდვით განათლების მიღების უფლება, რაც მომავალში არ აძლევს მათ აღმშენებლობით სამუშაოზე დასაქმების საშუალებას. იქმნება მოკადავებული წრე, რომლის გარღვევაც ღარიბი ოჯახის შვილებს უჭირთ.

რატომ უნდა ვიდარდო სხვა ადამიანების ეკონომიკურ მდგომარეობაზე?

ბევრი მიზეზი არსებობს, მაგრამ მთავარი ისაა, რომ ადამიანების კეთილდღეობა დიდწილად ერთმანეთთან არის დაკავშირებული. მზარდი უთანასწორობა საზიანოა ეკონომიკური ზრდისთვის და ძირს უთხრის სოციალურ ერთობას, ზრდის პოლიტიკურ და სოციალურ დაძაბულობას და, ზოგიერთ ვითარებაში, იწვევს არასტაბილურობას და კონფლიქტებს. სახელმწიფოსთვის დამაზიანებელია ღარიბების მაღალი მოცულობა მოსახლეობაში, ეს ადამიანები შრომის ბაზარზე პროდუქტიულები არ არიან, ვერ ქმნიან დოვლათს და არ იხდიან გადასახადებს. მათ ესაჭიროებათ სოციალური დაცვა, რაც ერთგვარი ფინანსური ტვირთი არის. მოსახლეობის საშუალო და მდიდარი ფენისთვის ეს უთანასწორობა ქმნის კრიმინალის გაზრდის რისკს, რაც ადამიანის კეთილდღეობასაც უქმნის საფრთხეს. ამიტომ თითოეული ადამიანი და სახელმწიფო ინსტიტუტები მოწოდებული უნდა იყვნენ, რომ დაძლიონ უკიდურესი სიღარიბე.

რატომ არის სოციალური დაცვა ასე მნიშვნელოვანი?

სოციალური დახმარება ეს არის ნებისმიერი სახის მატერიალური და არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, რომელიც მიმართულია სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი პირების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებისაკენ;

ხშირ შემთხვევაში ღარიბი და მოწყვლადი ჯგუფებისთვის სოციალური დახმარება ერთადერთი საარსებო საშუალებაა. მათ გარეშე ოჯახები განწირულები არიან. სოციალურ დაცვაში არ იგულისხმება მხოლოდ ფინანსური დახმარებები. სოციალური დაცვა შეიძლება იყოს ჯანმრთელობის დაზღვევა, რსაც სახელმწიფო დააფინანსებს. ასევე შეიძლება სხვა სახის მიზნობრივი დახმარებების გატარება, რაც ქვეყნების სოციალურ პოლიტიკაზე, მათ ეკონომიკურ მდგომარეობაზე არის დამოკიდებული.

COVID-19 პანდემიას ექნება როგორც მყისიერი, ისე გრძელვადიანი ეკონომიკური შედეგები მთელს მსოფლიოში. სოციალური დაცვის ძლიერი სისტემები აუცილებელია უარყოფითი ზემოქმედების შესამცირებლად და მრავალი ადამიანის სიღარიბეში ჩავარდნისგან დასახსნელად. პანდემიამ დეც კი 2016 წელს მსოფლიოს მოსახლეობის 55 %-ს - დაახლოებით 4 მილიარდ ადამიანს - ჭირდებოდა რაიმე სახის სოციალური დაცვა. მათგან მხოლოდ 22 %-მა მიიღო უმუშევრობის შეღავათები.

სიღარიბის წინააღმდეგ ბრძოლა საქართველოში

ქვეყანაში სიღარიბის დონის შემცირებისა და მოსახლეობის სოციალური დაცვის სრულყოფის ღონისძიებათა მიზანმიმართულად დაგეგმვისა და განხორციელების მიზნით შექმნილია

სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიანი ბაზა და დამტკიცებულია მისი ფორმირების წესი.

მონაცემთა ბაზაში რეგისტრაციისათვის მიმართვა შეუძლია ოჯახს, რომელიც მიიჩნევს, რომ თავისი სოციალურ-ეკონომიკური პირობების მიხედვით იმყოფება სოციალურად დაუცველ მდგომარეობაში, საჭიროებს დახმარებას და შეიძლება გახდეს ამ დახმარების მიმღები.

დახმარების გასაცემად გამოიყენება საარსებო მინიმუმი, რომელსაც არეგულირებს ნორმატიული აქტი <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/55534?publication=0>, „საკვებ ნივთიერებებსა და ენერგიაზე ორგანიზმის ფიზიოლოგიური მოთხოვნილებებისა და საარსებო მინიმუმის განსაზღვრისათვის საჭირო სასურსათო კალათის შემადგენლობის ნორმებისა და ნორმატივების დამტკიცების შესახებ“.

ფართოდ გავრცელებული უკიდურესი გაჭირვება მსოფლიოს ნებისმიერ ქვეყანაში ხელს უშლის ადამიანის უფლებებით სრულად და ეფექტურად სარგებლობას, განსაკუთრებით კი ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებებით.

აღსანიშნავია, რომ ჯანმრთელობის დაცვის, განათლების, თანასწორობის, თავშესაფრისა და სხვა აუცილებელი პირობების არარსებობა, რაც სიღარიბის შედეგს წარმოადგენს, ასევე აბრკოლებს სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებებით სარგებლობას.

უმუშევრობა

უმუშევრობა და ცუდი სამუშაო პირობები დაბრკოლებას უქმნის ადამიანის კეთილდღეობას, ჯანმრთელობას და ღირსეულ ინტეგრაციას საზოგადოებაში. უმუშევრობა სიღარიბის გამომწვევი ერთ-ერთი მიზეზია. შრომის უფლება, როგორც ერთ-ერთი სოციალური და ეკონომიკური უფლება, უზრუნველყოფილია საერთაშორისო დოკუმენტებითა და საქართველოს კონსტიტუციით. შრომის უფლება გულისხმობს, რომ თითოეულ ადამიანს აქვს უფლება, უზრუნველყოს საკუთარი არსებობა სამუშაოთი, რომელსაც ირჩევს, ან რომელზეც თანხმდება.

2019 წელს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო ორგანული კანონი „შრომის უსაფრთხოების შესახებ“, რომლის მიზანია იმ ძირითადი მოთხოვნებისა და პრევენციული ღონისძიებების ზოგადი პრინციპების განსაზღვრა, რომლებიც უკავშირდება სამუშაო ადგილზე შრომის უსაფრთხოების საკითხებს, არსებულ და მოსალოდნელ საფრთხეებს, უბედური შემთხვევებისა და პროფესიული დაავადებების თავიდან აცილებას, დასაქმებულთა სწავლებას, მათთვის ინფორმაციის მიწოდებასა და კონსულტაციის გაწევას და შრომის უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის დაცვის საკითხებში დასაქმებულთა თანაბარ მონაწილეობას.

რა შეიძლება გაკეთდეს სიღარიბის დასაძლევად

უნდა შეიქმნას სოციალური დაცვის შესაძლებლობები იმ მოქალაქეებისთვის, რომლებიც დახმარებას საჭიროებენ. სახელმწიფომ უნდა შექმნას პირობები, რომ ღარიბი მოსახლეობა მუდმივად არ იყოს სახელმწიფო დახმარებებს იმედად და თავად შეძლოს ღირსეული დასაქმება. ამისთვის საჭიროა შრომის ბაზრისთვის მოთხოვნილი პროფესიებისთვის საჭირო კომპეტენციების განვითარება, მათ პროფესიული გადამზადება.

საჭიროა სახელმწიფო პოლიტიკა იყოს ინკლუზიური და იყოს უთანასწორობს დაძლევაზე ორიენტირებული. თითოეული მოქალაქე აქტიურ ჩართულობას პოლიტიკის შემუშავებაში შეუძლია სიღარიბის შემცირებაზე დადებითი გავლენა იქონიოს. თქვენი ხმის გაგებას, თაობათაშორისი ცოდნის გაზიარება, სოციალური ჩართულობა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ტრანსფორმაციულ ცვლილებებს იწვევს. თუკი საზოგადოება არ გაჩერდება სიღარიბის თემაზე, მთავრობებს მოუწევთ ხელსაყრელი გარემოს შექმნა ღარიბებისა და მარგინალური ჯგუფების პროდუქტიული დასაქმებისთვის. ითანამშრომლებს კერძო სექტორთან, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს სამუშაო ადგილების შექმნა და ინკლუზიური ზრდა. მეცნიერების წვლილი სიღარიბის დაძლევაში მნიშვნელოვანია, რადგან ისინი ქმნიან ტექნოლოგიურ მიღწევებს, უფრო ხელმისაწვდომ იაფალტერნატივას უსაფრთხო ენერგიის მისაღებად, სანიტარულ-ჰიგიენურ პირობებზე წვდომის ხელშესაწყობად, იაფიან ტექნოლოგიებს, პროდუქციას, სამედიცინო მომსახურებას, რათა გააუმჯობესონ საცხოვრებელ პირობები.

მე რისი გაკეთება შემიძლია?

- ✓ დააინტერესე და ჩართე სხვებიც სიღარიბესთან ბრძოლაში;
- ✓ ცნობიერების ასამაღლებლად საგანმანათლებლო ვიზიტების ფარგლებში ესტუმრეთ ადგილებს, რომლებიც მოწყვლადია და საჭიროებს ყურადღებას თუ დახმარებას;
- ✓ დაბადების დღის საჩუქრების ნაცვლად მოითხოვე თანხის ჩარიცხვა შენს მიერ შერჩეული საქელმოქმედო ორგანიზაციის ანგარიშზე;
- ✓ როცა არჩევანია, იყიდე „სამართლიანი ვაჭრობის“ (Fair trade არის პროდუქტების ყიდვისა და გაყიდვის სამართლიანი ფორმა, რომელიც გარანტიას, რომ ადამიანები რომლებიც პროდუქციას აწარმოებენ განვითარებად ქვეყნებში იღებენ სამართლიან თანხას. ამით ფერმერები უკეთეს ანაზღაურებას იღებენ და იუმჯობესებენ საცხოვრებელ პირობებს. თუკი პროდუქციას „სამართლიანი ვაჭრობის“ სერტიფიკატი აქვს, ეს ნიშნავს, რომ ადგილობრივი ფერმერებისთვის უსაფრთხო სამუშაო პირობებია შექმნილი, გარემოს დაცვა უზრუნველყოფილია და პროდუქცია არ შეიცავს საშიშ ქიმიკატებს, უზრუნველყოფილია მათი საცხოვრისის მდგრადობა და წვდომა აქვთ სათემო განვითარების ფონდებზე) სერტიფიკატიანი პროდუქცია;
- ✓ დაფიქრდი, როგორ დახარჯო დრო სასარგებლო საქმეზე, მოხალისეობრივად ჩაერთე საქვემოქმედო ორგანიზაციების, სასწავლო ცენტრების საქმიანობაში, რომლებიც ასწავლიან მოწყვლად ჯგუფებს; დაეხმარე ბავშვთა სახლებსა და მოხუცებულთა და მიუსაფართა თავშესაფარებს; შენი დრო ფულზე მნიშვნელოვანი შეიძლება იყოს;
- ✓ იყიდე ტანსაცმელი იმ კომპანიებისგან, რომლებსაც აქვთ სოციალური პასუხისმგებლობა და ღარიბი ჯგუფებისთვის დონაციას ეწევიან;
- ✓ გაუნაწილე შენი ნივთები (სათამაშოები, ტანსაცმელი, საკვები, წიგნები) თანატოლს, რომელსაც ეს სჭირდება, როცა გაიზრდები იზრუნე ასეთ ბავშვზე, დაეხმარე მიიღოს ისეთი განათლება, რომ რეალიზებული იყოს;
- ✓ დაეხმარეთ მათხოვრებს, თუ ფული არ გაქვთ უწილადეთ კანფეტი, ვაშლი, სენდვიჩი, რითიც შეგიძლიათ დაეხმარეთ;
- ✓ სკოლაში დონაციისთვის რეგულარულად შეაგროვეთ ხოლმე საკვები და სანიტარული ნივთები, აარჩიეთ რომელ ორგანიზაციას დაეხმარებით ხოლმე;

- ✓ შეარჩიეთ და წაიკითხეთ წიგნი, ან ნახეთ ფილმი სიღარიბეზე და შიმშილობაზე („უფლისწული და მათხოვარი“, მარკ ტვენის, ანა ფრანკის დღიური“, ფილმი „კატვეს დედოფალი“, „ჩრდილების თამაში“ და სხვა. მოაწყვეთ განხილვა კლასში);
- ✓ დაბალკლასელებს უჩვენეთ ანიმაცია „ასანთის გამყიდველი გოგონა“, ჰანს ქრისტიან ანდერსენის ზღაპრის მიხედვით და მოაწყვეთ განხილვა;
- ✓ სკოლაში მოაწყვეთ სიღარიბეზე დისკუსიები;
- ✓ მიაწოდეთ საქველმოქმედო აქციების შესახებ ინფორმაცია ადგილობრივ მედია, რათა გაზარდოთ მოსახლეობის ცნობიერება.

გამოყენებული ლიტერატურა:

ენციკლოპედია „ბრიტანიკა“ – „სიღარიბის სახესხვაობები და ფაქტები“. Encyclopedia Britannica – “Poverty Types and Facts” <https://www.britannica.com/topic/poverty>
<https://worldpoverty.io/map>
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/>
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/>
 170 daily actions to transform our world, 2019
<https://sdg.gov.ge/goals-all>
<http://geoeconomics.ge/?p=13270>